

KOMUNIKĀCIJA REHABILITĀCIJAS KOMANDĀ

AELITA VAGALE

ASISTENTE

RSU VESELĪBAS PSIHOLOĢIJAS UN PEDAGOĢIJAS KATEDRĀ

SERT.PSIHOLOGS UN SUPERVIZORE

AELITA.VAGALE@RSU.LV

2020. GADA 28. APRĪLIS

KAS IR REHABILITĀCIJA?

Rehabilitācija ir pasākumu kopums, kas palīdz indivīdam ar esošu vai draudošu invaliditāti sasniegt un saglabāt optimālu funkcionēšanu mijiedarbībā ar apkārtējo vidi.

(PVO, 2011)

REHABILITĀCIJAS MEDICĪNA

Rehabilitācijas medicīna atbilstoši medicīnas specialitāšu iedalījumam pasaulē un Eiropā, atbilstoši Eiropas Medicīnas speciālistu apvienības (UEMS) klasifikācijai, ir viena no medicīnas pamata specialitātēm.

Rehabilitācijas profesionālos resursus veido fizikālās un rehabilitācijas medicīnas (FRM) ārsti, funkcionālie speciālisti – fizioterapeiti, ergoterapeiti, audiologopēdi, tehniskie ortopēdi, uztura speciālisti, mākslu terapeiti, veselības vai klīniskie psihologi, sociālie darbinieki u. c.

Rehabilitācija onkoloģiskajiem pacientiem akūtās, subakūtās un ilgtermiņa rehabilitācijas periodā; Vētra A., 2019, Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 9.2.6.0/17/I/001 “Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personāla kvalifikācijas uzlabošana”

REHABILITĀCIJAS KOMANDA

Rehabilitāciju īsteno multiprofesionāla rehabilitācijas speciālistu komanda:

fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts;

medicīnas māsa, māsu palīgs;

fizioterapeits;

ergoterapeits;

veselības veicināšanas konsultants;

hidroterapijas kompleksa speciālisti;

psihologs;

reitterapeits;

mākslas terapeits;

tehniskais ortopēds.

(Rc Vaivari)

REHABILITĀCIJAS KOMANDA

Pacientam, tiek izstrādāts individuāls rehabilitācijas plāns. Rehabilitāciju īsteno multiprofesionāla rehabilitācijas speciālistu komanda: fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts un dažādu profesiju funkcionālie speciālisti, piedaloties ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām un konsultantiem:

fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsts;

fizikālās un rehabilitācijas medicīnas māsa;

fizioterapeits;

ergoterapeits;

audiologopēds;

uztura speciālists;

mākslas terapeits

(Latvijas Jūras medicīnas centrs)

REHABILITĀCIJAS KOMANDA

fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsti

fizioterapeiti

ergoterapeiti

audiologopēdi

masieri

māsas

māsas palīgi

(Vidzemes rehabilitācijas centrs)

JAUTĀJUMS JUMS....

Kāda ir jūsu pieredze strādāt multidisciplinārā komandā?

Kādi ir ieguvumi?

Kādas ir barjeras darbam komandā?

KĀ STRĀDĀ REHABILITĀCIJAS KOMANDA

Rehabilitācijas pakalpojumus nodrošina multidisciplināra komanda, kurā speciālisti:

- strādā kopīgi un vienoti, lai sasniegtu katra pacienta mērķus;
- rehabilitācijas procesā iesaista pacientu un viņa piederīgos;
- speciālistiem ir atbilstošas zināšanas un prasmes;
- var atrisināt lielāko daļu raksturīgo funkcionēšanas problēmu, ar kurām sastopas pacienti.

Wade DT, De Jong BA (2000) Recent advances in rehabilitation. *British Medical Journal*.320: 1385–1388.

KOMUNIKĀCIJA REHABILITĀCIJAS KOMANDĀ

Prasmīga komunikācija un cieņpilna mijiedarbība starp veselības aprūpes komandas speciālistiem ir kritiski svarīga, lai sasniegtu pacientu aprūpes optimālākos rezultātus.

Sharma, K., Sharma, R, 2016

REZULTĀTS

Rehabilitācijas procesa mērķis ir:

- veicināt maksimālu pacienta funkcionēšanu viņa sociālajā vidē;
- mazināt sāpes un distresu, ko piedzīvo pacients;
- mazināt distresu pacienta piederīgajiem un aprūpētājiem

KAS IR EFEKTĪVA KOMUNIKĀCIJA KOMANDĀ?

Pacients ir centrā, ņem aktīvu dalību lēmumu pieņemšanā

Katrs var izteikties un ir sadzirdēts

Lēmumi tiek pieņemti

Ir noteikts laiks, vieta, struktūra

Komandas speciālisti cits citu respektē

IESPĒJAMĀIS RISINĀJUMS

Lai uzlabotu komunikāciju, tiek ieteikts rehabilitācijas komandā iekļaut arī pacientu.

Jaunas tendences- šobrīd pacientam ir iespēja saņemt vairāk informācijas par diagnozi un ārstēšanas procesu

Joprojām aktuāli- kas un kā pacientam saprotamā valodā nodod informāciju

KĀDĒĻ IR SVARĪGA KOMANDAS SADARBĪBA?

Strādājot multidisciplinārā komandā tiek atīstītas daudzas prasmes, kuras ietver ne tikai savas lomas , bet arī citu komandas dalībnieku lomu izpratni

A. Atwal; K. Caldwell, 2006

IEGUVUMI KOMANDAS SADARBĪBĀ MEDICĪNĀ

Sadarbība starp ārstiem un māsām multidisciplinārajā aprūpē hospitalizētiem medicīnas pacientiem samazina ārstēšanās ilgumu un uzlabo slimnīcas peļņas rādītājus

Cowan, M.J. Etal., 2006

KOMANDAS SADARBĪBA

**Multidisciplināras komandas intervences uzlabo
komunikāciju un sadarbību komandas dalībnieku vidū**

Vazirani S.,Hays R.D, et al., 2005

PACIENTU MOBILITĀTES VEICINĀŠANA REHABILITĀCIJĀ- IETEKMES FAKTORI

Pētījumā piedalījās: 83 darbinieki (52 medmāsas, 25 sabiedrības veselības speciālisti, 4 māsu palīgi un 2 medicīnas darbinieki)

Tika apzināti šķēršļi uzvedībā, attieksmē un zināšanās.

Acīmredzami šķēršļi :

māsu lielā darba slodze,

neskaidra atbildība par mobilitāti,

personāla ievainojumu risks,

pacienta motivācija un ģimenes līdzdalība; Komunikāciju veicina: labas zināšanas, cerības uz pozitīvu rezultātu un komandas komunikācija.

**Staff knowledge, attitudes and behaviours related to mobilisation in a rehabilitation setting:
Short report of a multidisciplinary survey.**

Mudge, AM, Bew, P., Smith, S., McRae, P., 2020

INSULTA PACIENTU REHABILTĀCIJA

Insulta rehabilitācijai nepieciešami ilgstoši un koordinēti pūliņi no plašas komandas, kurā ietilpst patients un viņa mērķi, ģimene un draugi, citi aprūpētāji (piemēram, asistenti), ārsti, medmāsas, fizioterapeiti un ergoterapeiti, audiologopēdi, psihologi, dietologi, sociālie darbinieki un citi.

Saziņa un koordinācija starp šiem komandas locekļiem ir ārkārtīgi svarīga, lai palielinātu rehabilitācijas efektivitāti un lietderību, un tā ir visas šīs pamatnostādnes pamatā.

Bez komunikācijas un koordinācijas, visticamāk, izolēti centieni rehabilitēt insulta pārdzīvojušo, nevarēs pilnībā realizēties

Guidelines for Adult; 2016 Stroke Rehabilitation and Recovery: A Guideline for Healthcare Professionals From the American Heart Association/American Stroke Association.

KOMANDAS DARBS SENIORU APRŪPĒ

Komandas dinamika- kopīgi mērķi rehabilitācijas laikā un laba komunikācija starpnozaru komandā uzlabo rehabilitācijas kvalitāti.

Challenging rehabilitation environment for older patients;Tijsen, LM., Derksen, EW., Achterberg, WP., Buijck, Bl., 2019

CITĀTS NO STUDENTU DARBA

«SBAR komunikācijas modelis rehabilitācijas komandas apspriedē, acīmredzot, ir ļoti efektīvi izmantojams . Ar nosacījumu- ja to tiešām izmanto.»

PĒTĪJUMS PAR KOMANDAS KOMUNIKĀCIJAS TREIŅU

Apvienotās komisijas organizācija «Nacionālie pacientu drošības mērķi (NPSG)» cenšas uzlabot aprūpētāju komunikācijas efektivitāti, iesakot ieviest standartizētu rīku, kas pazīstams kā SBAR (situācija, vispārēja informācija, novērtējums un ieteikums).

Eksperimentālā pētījumā tika novērtēti topošo studentu (N = 115) dati par viņu sniegumu, izmantojot standartizētu saziņas rīku SBAR.

Didaktisko un lomu spēles studentu vidējie rādītāji bija ievērojami augstāki nekā tiem, kuriem didaktiskā apmācība bija tikai ($t = -2,6$, $p = 0,005$).

Rezultāti liecina, ka lomu spēlei var būt vieta komunikācijas prasmju mācīšanās mūsu skolās, kā arī tālākizglītībā un apmācībā slimnīcās un citās veselības aprūpes iestādēs.

Starpnozaru komunikācijas apmācība var nodrošināt vēl efektīvāku mācīšanos.

Kesten, S.K., 2011

IEEJA MULTIDISCIPLINĀRĀS REHABILITĀCIJAS KOMANDĀ

GADĪJUMA APRAKSTS

Vīrietis, 61 gads, pēdējos 8 gadus strādā par taksometra šoferi. Iepriekšējā izglītība- pedagogs. No skolas darba aizgājis, jo „gribēja pats sev būt priekšnieks”.

Dzīvo kopā ar sievu, ir pieauguši bērni-dēls un meita, kuri dzīvo atsevišķi.

Rehabilitācijā pēc avārijas, ko izraisījis pats, neuzmanības dēļ. Lauzta labā roka(elkoņa locītava) un labās kājas potīte. Operācija pirms 3 mēnešiem, šobrīd nosūtīts ambulatorai rehabilitācijai.

Šobrīd fiziski jūtas samērā labi, sāpes nav, motivēts aktīvi iesaistīties rehabilitācijā. Ir noraizējies, vai varēs strādāt par taksometra šoferi, kas ir vienīgais iztikas avots ģimenē(sieva nestrādā algotu darbu).

- 1.Lūdzu, diskusijā grupā vienojieties , kāda informācija un no kā jums nepieciešama, lai sastādītu rehabilitācijas plānu!
- 2.Kuri no rehabilitācijas speciālistiem būtu nepieciešami komandā?
- 3.Kāpēc tieši šie speciālisti?

JŪSU IDEJAS

JŪSU IDEJAS

PAMĒĢINĀSIM!

SBAR KOMUNIKĀCIJA

Komponente	Jautājums/ieteikums
Situācija (Situation)	Kas noticis ar pacientu?
Vispārējs apraksts(Background)	Klīniskie izmeklējumi, fakti, kas norāda uz problēmu?
Novērtējums (Assessment)	Manuprāt problēma ir
Ieteikumi (Recommendation)	Lai risinātu problēmu, mums vajadzētu.....

Mahlmeister (2005)

PAMĒĢINĀSIM VĒLREIZ!

IZEJA NO MULTIDISCIPLINĀRĀS REHABILITĀCIJAS KOMANDAS PASAULES

SECINĀJUMI:

SBAR EFEKTIVITĀTE

Personāls uzskatīja, ka adaptētā SBAR rīka izmantošana ir noderīga gan individuālā, gan komandas komunikācijā.

Pacientu apmierinātībai bija pozitīva, bet nenozīmīga ietekme.

Effectiveness of an Adapted SBAR Communication Tool for a Rehabilitation Setting., VeljiK., Baker GR, Fancott C, Andreoli A., Boaro, N., TardifG., Aimone, E., Sinclair, L., 2008

KĀ TO PANĀKT?

Lai izmantotu komunikācijas metodes, komandai jābūt gatavai sadarboties.

Sadarbību veicina formāli un neformāli pasākumi.

Formāli, organizēti	Neformāli(arī jāorganizē)
Apmācības, treniņi	Kopīgi pasākumi
Supervīzijas, kovīzijas	Pakāpeniska saliedēšanās sadarbojoties
Vadības un kolēģu atgriezeniskā saite regulārās sanāksmēs	Komunikācija un atbalsts ikdienā

Pārsteidzoši, cik bieži apstākļi piemērojas tiem cilvēkiem, kuri sagatavo plānu....

Viljams Oslers

«modernās medicīnas»tēvs

